

01. rujna 1992. godine 102. brigada HV je izvučena s položaja Sunjskog ratišta u vojarnu Buna. Obavljena je djelomična demobilizacija starih i djelomična mobilizacija novih vojnih obveznika. U razdoblju rujna – listopad 1992. godine taktičko borbena grupa brigade (BG-102. brigade HV) jačine 200 v/o angažirana je u obrambenim djelovanjima na području ZP Osijek – OG „Istočna Posavina“ na Derventsko – Brodskom pravcu.

Bosanska posavina

Sredinom rujna, desetak dana nakon što je premještena u Veliku Bunu, Brigada je dobila zadatak u Bosanskoj posavini. Glavni stožer HV-a je 14. rujna 1992. zapovjedio Operativnoj zoni Zagreb da u 102. brigadi ustroji borbenu skupinu do 200 ljudi (BG-102), obavi ubrzane organizacijske, borbene i logističke pripreme i da je sljedećeg dana pošalje u sastav Slavenskog bojišta.

Prema zapovijedi skupina se trebala pripremiti za autonomni boravak i borbenu djelovanje. U ratnom dnevniku Brigade zabilježeno je da se kraće vrijeme razmišljalo o slanju cijele Brigade, odnosno ojačane bojne, te je na kraju odlučeno da se u prvoj smjeni pošalje borbena skupina od oko 200 ljudi. Skupina je oformljena 15. rujna 1992. i sastojala se od 244 pripadnika. Jezgro je činila je 2. pješaka satnija 1. bojne od 110 vojnika, a ostali su bili iz samostalnih vodova i saniteta. Zapovjednik skupine bio je bojnik Zlatko Kutnjak, a za prijevoz je korišteno 30 motornih vozila raznih vrsta.

Druga smjena, sastavljena od 1. satnije 1. bojne, četiri policajca i sanitetskog osoblja, stigla je na bojište 23. rujna. Dan kasnije je na bojište poslana i 3. satnija s preostalim dijelovima

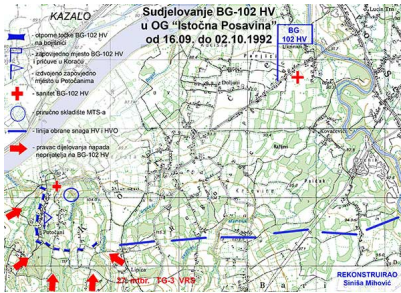
samostalnih vodova.

Prije odlaska prve smjene skupina od sedam članova Brigade pod vodstvom zapovjednika se 14. rujna upoznala sa zadatkom Brigade u Zapovjedništvu Slavenskog bojišta kod generala Petra Stipetića u Đakovu. Ekipa je potom obišla Zapovjedništvo Operativne grupe za istočnu Posavinu u Slavanskom Brodu i njezino istureno zapovjedno mjesto u selu Koraće. Poslijepodne je obišla i crtu bojišta koje je BG-102 trebala preuzeti.

Na večer 15. rujna u Donje Andrijevice je stigla prva skupina sa 253 pripadnika, a u jutro 16. rujna sa zakašnjenjem i kolona teretnih vozila. Trenutak u kojem je BG-102 stigla na Slavensko bojište bio je sve samo ne dobar. Borbe su tu trajale od proljeća 1992. i hrvatske snage su nakon uspješnog djelovanja u svibnju od kraja lipnja potiskivane prema Savi i Bosanskom Brodu. Bilo je to zahtjevno bojište na kojem su snage vrlo jake Treće taktičke grupe 1. krajiškog korpusa Vojske Republike Srpske (VRS) privodile kraju završne pripreme za osvajanje Bosanskog Broda. Za obranu Bosanske posavine bila je zadužena Operativna grupa istočna Posavina, dok je Zapovjedništvo Slavenskog bojišta bilo nadređeno svim hrvatskim snagama na istočnom dijelu ratišta.

Tijekom boravka 102. brigade stanje na bojištu se svakodnevno pogoršavalo, a samovoljno napuštanje postrojbi HV-a bilo je gotovo svakodnevna pojava. Na večer 15. rujna operativci 102. brigade javili su se zapovjedniku Operativne grupe istočna Posavina, gdje su obaviješteni da se skupina namjerava ujutro uvesti u područje sela Koraće.

U jutro 16. rujna napisana je zapovijed zapovjednika Slavenskog bojišta. Glasila je: "Na derventsko – brodskom pravcu, odmah, snagama BG-102 br, 101. br HVO, BG-103 br HVO, BG-124. br, BG-105 br, TG-106 br i 3. MAD-om, odsudnom obranom, organizirajući naročito jako zapriječavanje i protuoklopnu obranu, spriječiti prodor neprijatelja i zaustaviti ga na liniji: s. Gašnjača, s. Potočani – s. Lipica, s. G. Barice, s. Kostreš, s. N. Lužani, s. Zborište, Obodni kanal, s. D. i G. Kolibe, s. Strunja, r. Sava. Ostvarite potrebne uvjete za slamanje i razbijanje neprijatelja i protunapadna djelovanja našim snagama. Naročito čvrsto držati pravac: s. Begluci, s. Koraće, Bosanski Brod i Bosanski Brod – s. Liješće." Odmah po tome je zapovjednik Operativne grupe istočna Posavina svojom zapovijedi odredio zadatak i uvođenje BG-102 na crtu: lijevo kanal Dubokaš – s. Potočani – tt 117 – potok Čelaruša s "ciljem organizirati obranu, učvrstiti postojeću liniju, inženjerijski ju urediti i nasilnim izviđanjem ispred prednjeg kraja nanijeti neprijatelju što veće gubitke u ž/s i MTS, stvoriti uvjete za prelazak u ofenzivna djelovanja s ciljem oslobađanja što većeg dijela PZT." Spremnost: do 10 sati 17. rujna. Lijevi susjed bila je 5. bojna, a desni 4. bojna 101. brigade HVO-a.

Sukladno zapovijedi skupina od 50 ljudi navečer 16. rujna počela je zaposjedanje položaja po zapovijedenoj crti. Ujutro je počelo utvrđivanje crte kopanjem rovova i postavljanjem mina ispred njih. Skupina je obranu organizirala u tri smjene od po 50 ljudi. Smjena je trajala 24 sata, a odmor 48 sati. Skupina je došla na dinamično bojište i nije dugo trebalo da se uoče osnovne značajke srpskog djelovanja. "Karakteristika dosadašnjih djelovanja neprijatelja bila je uz masovnu uporabu artiljerije po položajima branitelja, nakon čega slijedi pokušaj manjih pješadijskih prodora jačine 1-2 pješadijska voda podržane jednim tenkom. ...

Cvrstinu naše borbene crte neprijatelj stalno ispituje nasilnom upotrebom izviđačkih grupa, kao i pokušajem ubacivanja IDG-a kroz međuprostore naših snaga u pozadinu." Skupina 102. brigade držala je crtu u zoni napada 327. motorizirane brigade VRS Treće taktičke grupe, čiji je zapovjednik 19. rujna stavio na papir novu naredbu za napad. Prema toj naredbi 327. motorizirana brigada s bataljunom 6. krajiške pješačke brigade napadala je u zoni desno: s. Šumari – raskrižje na Čelaruši – crkva u selu Koraće – s. Doljani – most 92, a lijevo: rijeka Sava na dijelu od sela Gašnjača do utoka rijeke Ukrine u Savu. Zadatak: izaći na Ukrinu na dijelu od utoka Ukrine – s. Ukinari i tu prijeći u obranu.

Prema toj naredbi cilj srpskih snaga bio je doslovno pregaziti hrvatske snage, uključujući i BG-102. brigade. Da skupinu 102. brigade čekaju teški dani vidjelo se navečer i tijekom noći 19. rujna kada je postrojba pretrpjela jači napad minobacačima i pješačkim oružjem. Dan kasnije pogođeno je skladište tenkovskog streljiva u Koraću pokraj zapovjedništva 1. Bojne, koje se zbog toga moralo premjestiti.

Autor Siniša Mihović

Utorak, 24. veljača 2009 11:02

Na crti je posebice težak bio 21. i 22. rujna uslijed jakih srpskih napada na dijelu bojišta i u zoni obrane 102. brigade. Radi ojačanja lijevog boka skupine i njezinog uvezivanja sa 101. brigadom HVO-a na crtu je 22. rujna uvedeno 50 ljudi Samostalnog voda Čakovec.

Zbog gubitaka, napuštanja bojišta jedne skupine vojnika i pada morala kod dijela ljudstva na crtu bojišta su uvedeni časnici iz zapovjedništva Brigade, kao i vojnici voda veze i Ureda zapovjedništva.

Dana 23. rujna uvedeno je i 50 ljudi iz 1. satnije, koja je 22. rujna poslana iz Velike Bune. No, obrana 102. brigade se komplicirala jer je prema podacima njezinih izvidnika lijevo od kote 117 bio prazan prostor u dužini od oko 800 metara, a koji je trebala držati jedna satnija 101. brigade HVO-a.

Tijekom 23. rujna uslijedio je novi jaki srpski napad na snage 101. i 103. brigade HVO-a, i BG-102, te je došlo do povlačenja s dijela crte, ali ne i u zoni BG-102; ta je grupa zbog sumnje u sposobnost svojih susjeda organizirala kružnu obranu, a na glavnu prometnicu postavila borbeno osiguranje. Na tom pravcu napada zapovjednik TG-3 VRS je 23. rujna izvukao 327. motoriziranu brigadu i zamijenio je Borbenom grupom Bosanska Gradiška, koja je preuzela obvezu izbijanja na rijeku Ukrinu.

Dan kasnije skupina 102. brigade pojačala je crtu svojom 3. satnijom i ostacima preostalih samostalnih vodova. Novi jači napad na položaje BG-102, težišno na selo Potočani, Srbi su izveli 26. rujna, a skupina ga je uspješno odbila i zadržala svoju crtu. Odbijen je i napad koji je ponovljen dan kasnije. Jači napad izveden je i 30. rujna.

Boravak je završen 2. listopada, kada je BG-102 i Samostalnu satniju Čakovec zamijenila 157. brigada HV-a iz Slavonskog Broda. Dan kasnije skupina je bila u Velikoj Buni.

Boravak u Bosanskoj posavini 102. brigade nije protekao bez gubitaka.

Poginuli su:

U napadu 21. rujna poginuo je **Ferid Bešić**, a teško je ranjen **Branko Starčević**, koji je 29. rujna preminuo u bolnici u Zagrebu.

U borbama 22. rujna poginuo je

Tomo Spivak

.

Ranjeni su:

Marijan Balić, Tomica Gluhak, Ante Gvozdanić, Franjo Klarić, bolničar Željko Kranjec, liječnica Katica Krišto.

Može se reći da je skupina na to bojište došla u kritično vrijeme, kada je sustav hrvatske obrane pucao po šavovima. Iskusila je srpski pritisak, kolebanje u redovima obrane i pad povjerenja u susjede. Kolebanja je bilo i u Borbenoj skupini: 16. rujna 32 pripadnika su odbila prijeći u Bosnu, nakon čega su razduženi s oružjem i opremom te poslani u Zagreb. Dan kasnije su i vojni policajci odbili zapovijed o podređivanju 1. Bojni, pa su poslani u Zagreb. U noći 21./22. rujna bojište je napustilo 18 ljudi i odvezlo se za Zagreb. Zapovjednik OZ Zagreb je 22. rujna zapovjedio da se ljudstvo koje je odbilo odlazak na Slavonsko bojište ustroji u posebnu satniju i stavi na raspolaganje 148. brigadi HV-a.

Skupina BG-102 je održala svoju crtu i za razliku od mnogih postrojbi otišla je po zapovijedi. Zbog toga se njezin angažman može ocijeniti visokom ocjenom bez obzira na to što je nekoliko dana kasnije pao Bosanski Brod.

Autor Siniša Mihović

Utorak, 24. veljača 2009 11:02

